

ბონით, როდესაც მისი კურსი ნაკლებია. აღმასკომისიის უარყოფითი კომისიის დადგენილება ოქტომბრის ვალუტის შესახებ და შეამდგომლობა აღძრა მიწათმოქმედთა კომისიის წინაშე სახელმწიფო გადასახადის შემცირების შესახებ.

— **ჯარში გახაფვეთა შესახებ.** განათლების კომისიისათვის ყველა ტექნიკურების და განათლების განყოფილებების გაშვების დაუგზავნა შემდეგი ციკლოგრაფი: თანხმად ცენტრალური აღმასრულებელ კომიტეტის და კომისიისათვის საბჭოს დადგენილებით გამოცხადებულია 1901 წელს დაბადებულია ჯარში გახაფვეთ, რისთვისაც წინადადება გეგმავთაზე დაწესებულიებში, აღნიშნულ წელში დაბადებული მოსამსახურენი გამოცხადდნენ მიმდებარე ნაწილში. გეგვლებით თვალყურად ადევნოთ წილიწილ დადგენილების სისწორით შესრულებას.

— **პროპაგანდისტის თანამგზავრი** საქ. კ. პ.

უკრაინა-გაერთიანდა

— **გაფიცვა მიღწეა.** მიღწეა პირველად, ფაშისტური მთავრობის არსებობის ხანაში, მოხდა გაფიცვა. ათასმა ქალმა, რომელნიც იტალია-ამერიკულ კამპანიაში ელემენტარულ ლამპებს ატყობენ, გამოაცხადა გაფიცვა პროტესტის ნიშნად ერთი მისამსახურის გაძევების გამო. კამპანიის მიერ დაუყოვნებლივ იქნა გამოცხადებული საერთო ლოკაუტი და გაგზავნილი იქნა მთავრობისადმი დეპეშა, რომელშიც ითვით მხრით ამაშუაფა მთელი აღმშენებლობითი აპარატი. მთავრობამ დაუყოვნებლივ გამოაცხადა, რომ თუ იქნა ფაშისტური მთავრობა ისწრაფვის სოციალური კონფლიქტების მშვიდობიან მარაგებისაკენ. მაგრამ ამ შემთხვევაში ყოველივე დაწესებულება არის კომუნისტური აგენტები, რომელსაც რასაკვირველია ძლიერი მთავრობა ვერ მოითმენს და ამიტომ გაფიცვა ჩაქრობილ უნდა იქნეს ყველა საშუალებებით. ცხადია, რომ ასეთი განცხადებებს ფაშისტური ხელისუფლება ყოველგვარი დროს გააკეთებს და სინდიკალისტურ ელემენტებს, რომელნიც მონაწილეობას იღებენ ფაშისტურ მოძრაობაში დასჭირდებათ თავიანთი დამოკიდებულების გადასინჯვა შავ ხალხთან მთავრობისადმი.

— **უმუშევრობის ზრდა გერმანიაში.** გასული წლის დეკემბრიდან შრომის ბაზრის მდგომარეობა გერმანიაში სწრაფად დაიწყო გაუარესება. მარკის სტაბილიზაციამ ამ მხრივ მეტად უარყოფითი გავლენა გამოიწვია გერმანულ მრეწველობაზე. „ბოროტე“ კიტრები იმდენად მოკლე მიმოხილვას. მარკის სტაბილიზაციის გავლენისას შრომის ბაზარზე გერმანიაში. შრომის ერთადერთი დარგი, სადაც კრიზისის სასურველი შედეგები ქონდა, ეს იყო სოფლის მეურნეობა. მაგრამ ეს გასაგებია. სასურველი ამიღი და უმუშევრობა ქალაქებში სწორედ ერთ დროს მოხდა. თითქმის ყველანაირი გერმანიაში დაიწყო საგაზაფხულო მინდვრის სამუშაოები, რომელიც იოლი ხდებოდა ქალაქებიდან მუშების მოსვლით, რომელნიც სამუშაოს ვერ ნახულობდნენ ქალაქებში. სამაგიეროდ მთელ რიგ მრეწველობის დარგებში ადგილი აქვს სწრაფ გაუარესებას და ამ დარგებს გერმანიის სფეროები ცხოვრებისათვის მეტად მნიშვნელოვანია აქვთ. ასეთი გაუარესება ხდება მეტალურგიულ მრეწველობაში.

ასეთისავე მდგომარეობაში არის ქიმიური მრეწველობა ოფენზივის და ბიტერფელდის ქიმიური სამრეწველოების გამოკლებით. მძიმე მდგომარეობაში არის სასურველი ქარხნები; კოტიკულ მდგომარეობას განიცდის ხის გადამამუშავებელი მრეწველობაც; მძიმე მდგომარეობაშია თამბაქოს მრეწველობა, ტანთსაცმელის დამამუშავებელი სამრეწველოები. კარგად მუშაობენ მარგარინის ქარხნები ჩრდილოეთ გერმანიაში. ფენსაქმელების მრეწველობაში მდგომარეობა იმდენად გაუარესდა, რომ მუშების შრომა 24 საათით ე. ი. საღი დაღი შემცირდა კვირაში. არ არის თითქმის, არც ერთი დარგი წარმოებისას, სადაც მწვავეთ არ იყოს საგრძნობი მძიმე კრიზისი. ყველგან ხდება წარმოების შემცირება, სამუშაო დროის შემოკლება და მუშების დათხოვნა. იმ მუ-

ცენტრალური კომიტეტის გამოცემულმა გამოცემა პარტიულ პროპაგანდისტების სახელმძღვანელოთ 300 გვერდიანი წიგნი „პროპაგანდისტის თანამგზავრი“. წიგნი მოთავსებულია მდიდარი მასალა რევოლუციისა და კერძოთ რუსეთის კომუნისტურ პარტიის შესახებ.

— **ქართული მწერლები**—გამოვიდა მესამე წიგნი სკოლებში სასწავლებლად „ქართული მწერლები“ ივ. გომელაურის მიერ შედგენილი გამოცემა ეკუთვნის სააქციონერო გამოცემულ „წითელ წიგნს“, წიგნი ღირს 55 კპ. ოქროთი.

— **ქრისტიანობის წარმოშობა** საქარ.ახალგ. კომპაგზირის ცეკამ გამოსცა პროფ. დოქტორის ხ. თ. ადაროვის საინტერესო წიგნი „ქრისტიანობის წარმოშობა“. წიგნი დაბეჭდილია კარგ ქალღმწე, შეიცავს 200 გვერდს და ღირს 20 კპ. ოქროთი.

შათა რიცხვი, რომელთაც მუნიციპალიტეტები ეხმარებიან თანდათან იზრდება. მრავალ ქალაქში შემოღებული არის საზოგადოებრივი სამუშაოები.

რეფორმისტები უმჯობესდებიან არიან პროლეტარიატით.

19—21 მარტს სხდომები ჰქონდა რეფორმისტული კონფედერაციის ნაციონალურ კომიტეტს. კრებამ სამი დღე მოანდომა იმ ამოცანების განხილვას, რომლებიც წამოაყენა საფრანგეთში მუშათა მოძრაობის გამოცხადებამ საგაფიცვო მოძრაობის ტალღებისათვის. საფრანგეთის შიგნით ძლიერ გამოწვევული საგარეო მდგომარეობა, რურის ოკუპაცია—ყველაფერი ეს იძლეოდა საბაზს ნაციონალური კომიტეტის სესიის ხანგრძლივობისათვის.

ნაციონალურმა კომიტეტმა გაამარტივა თავისი ამოცანები. საერთაშორისო მდგომარეობის და რურის ოკუპაციის შესახებ მას კრიტიკა არ დაუძრავს, ზოლო სამუშაო ხელფასისათვის მუშების ბრძოლის საკითხებს ის მიუღდა თავისებურად: უარყო უნიტარული კონფედერაციის წინადადება მაციონალური მდგომარეობისა და სამუშაო ხელფასის გაუმჯობესებისათვის შეთანხმებული ბრძოლის შესახებ. ყველაზე უფრო რეფორმისტების პოზიცია გააკვირა კომუნისტურმა განხილვა „იუმანიტე“, რომელშიც განაცხადა, რომ რეფორმისტებს არ სურთ არც ერთიანი ფორმის, არც ბრძოლა სამუშაო ხელფასისათვის. საფრანგეთის პროლეტარები ამ უკანასკნელი წლების განმავლობაში საქმოდ მომწოდდნენ და ისინი არ დაუშვებენ იმას, რომ მათი ხელმძღვანელობა მიანდონ ერთ მუშა უპრინციპო ავანტიურისტებს და მკითხველ საქმეების მოყვარულებს, ამას ინსტიტუტურად გრძნობენ რეფორმისტული მოძრაობის ყველა ხელმძღვანელში.

რეფორმისტული კონფედერაციიდან უკვე იწყებენ გამოსვლას ზოგიერთი უფრო გამოჩენილი მისი „მოღვაწეები“ გამოვიდა ზოგიერთი, მაგრამ „ერთგული“ თანამებრძოლი ამ ხელმძღვანელი ხროვის ლორიანი, გავიდა თვით დიუმულის, რომელიც იყო კონფედერაციიდან რევოლუციონერი, ელემენტების გამოშვების კამპანიის გამომწვევი და საფრანგეთის პროლეტარიატის მოძრაობაში გათიშვის შემტანი ხოლო თვით ელს, რომელიც 1912 წლიდან იყო კონფედერაციის ერთგული გენერალური სეკრეტარი ემწევა კონფედერაციის ბარტყა გამგეობისაგან თავის დასწევის ტენდენცია.

დიუმულის ძლიერ სთხოვდნენ დარჩენილიყო, მაგრამ ამაოდ. მე დიდ პატივს არ ვსცემ ისეთ პროლეტარიატს, განაცხადა მან (მას სახეში ჰქონდა ქალაქ მენცის პროლეტარიატი), რომელიც ფრტვენი შეგვდა „თვით ელს“.

დიუმულის მართალია: საფრანგეთის პროლეტარიატი დიდ პატივს არ სცემს კონფედერაციულ მანდარინებს და არჩევს მიანდოს თავისი ბედი ახალ ძალებს, საბოლოოდ გამეშანებულ ძელ ბიუროკრატების ნაცვლად. დიუმულის უკმაყოფილოა პროლეტარიატით: ის მას შორდება. პროლეტარიატი უპასუხებს: გზა მშვიდობისა.

მებისათვის დასასვენებელ სახლების სასარგებლოდ, გადაეცეს დანიშნულებისამებრ, სადაც ვაიყოფა პროპორციონალურად.

მუშაობის მდგომარეობა სამკურნალო-ხასანიტარო და ვეტერინარულ დაწესებულებებში.

სხდომამ დაამტკიცა მუშაობის დროს და ხასიონის მდგომარეობა სამკურნალო და ვეტერინარულ დაწესებულებებში.

სხდომამ გაარჩია კიდევ რამოდენიმე მიმდინარე საკითხები.

პოლიგრაფიულ მწარმოებელთა მუშების კავშირში.

საორგანიზაციო განყოფილების ანგარიში.

საპარტიო სითუალ ჯარში

სამხედრო რევტრიზონლის სესიის დაბრუნება. ტუფილისში დაბრუნდა სამხედრო რევტრიზონლის სესია, რომელიც გამგზავრებული იყო დასავლეთ სამკურნალოში საქმეების გასარჩევად.

არამის შევება. 25 აპრილიდან დაიწყო გამოცხადება ახლად გაწვეულთა სამობილიზაციო პუნქტში.

წარმოდგენა ახლად გაწვეულთათვის. ამ კვირას ცენტრალურში გაიმართება ქართული წარმოდგენა ახლად გაწვეულთათვის. წაითხულ

უცხოეთი

ნავთის მხოფლიო ამოღება 1922 წელს.

1922 წელს ნავთის მხოფლიო ამოღება შეადგენდა 115,143,319 ტონას და ამ რიგით წინა წელს აღემატება 9,449.092 ტონით, სხვა და სხვა ქვეყნების მიხედვით ნავთის ამოღება 1922 წელს 1921 წელთან შედარებით შემდეგნაირად ნაწილდებოდა:

	ტონა	პროცენტი
შვედეთი	73,309,000	(62.937,737)
მექსიკა	26,500,000	(28,995,140)
რუსეთი	4,882,300	(4,100,000)
სპარსეთი	2,900,000	(2,283,900)
პოლანდიის ინდოეთი	2,288,000	(2,282,400)
რუმინეთი	1,400,000	(1,143,170)
ბრიტანეთის ინდოეთი	1,100,000	(1,142,850)
პოლონეთი (გალიცია)	600,000	(707,940)
პერუ	550,000	(906,570)
იაპონია	300,000	(335,200)
ტრინიდადი	300,000	(304,680)
არგენტინა	290,000	(241,020)
ვენესუელა	225,000	(196,300)
ბრიტანეთის ბორნეო	200,000	(193,200)
ეგვიპტე	170,000	
საფრანგეთი	68,000	
გერმანია	30,000	
კანადა	25,000	(287,120)
იტალია	5,000	
ალჟირი	500	

— **ამერიკის ხაგარეო ვაჭრობა.** შვედეთის შტატების გატანა 1922 წელს მნიშვნელოვანად ჩამორჩა 1921 წლის გატანას. შემოტანა გასული წლისა (უკანასკნელი თვეების გამოშვებით) ეთანადეს წინა წელიწადის 1921 წლის შემოტანას. ბალანსი თუშეცა მაინც აქტიური რჩება, მაგრამ მაინც ნაკლებია 1921 წელთან შედარებით. კანადამ უკეთ მოაწყო თავის საგარეო ვაჭრობა და მასალების ახალი ბაზრებიც მოიპოვა; ამასთან მან მიუღო რიგ მრეწველობის დარგებში წარმოება გააფართოვა.

— **ბაჰოს ნავთი.** აზნეთის საექსპლოატაციო განყოფილების მიერ გამოშვებულია მუშაობის გეგმა 1923—25 წლებისათვის. 1925 წელს ნავთის ამოღება ომამდე არსებულ ნორმას მიაღწევს.

ახალი წიგნი. ახლო მომავალში ამიერ კავკასიის

მარტის თვის განმავლობაში კავშირში რჩებიან მრავალრიცხოვან წევრთა 7 ადგილკომი, 4—მცირე რიცხოვანი და წარმომადგენელი 11 ადგილკომის მუშაობა გამოიხატებოდა იმაში, რომ თვალყურს ადევნებდნენ და იცავდნენ შრომის და საქმის უფლებებს, ებრძოდნენ ანტი-სანიტარულ პირობებს, ანგითარებდნენ კულტურულ მუშაობას და საამისოდ აწყობდნენ დრამატულ, საგუნდო, პოლიტიკურ და სხ. წრეებს, რომლის წევრები განსაკუთრებრივ მუშები იყვნენ. აგრეთვე ავრცელებდნენ მუშებში ჟურნალ-გაზეთებს და სათანადო ლიტერატურას გამოცემულ ადგილკომების კავშირის მიერ.

იქნება მოხსენება მომენტზე და შემდეგ დაიდგება სააგენტაციო პიესები.

მზადება პირველ მაისისათვის. საქართველოს წითელ ჯარის პოლიტგანყოფილება დიდ მზადებაშია პირველ მაისის შესახებ. განზრახულია პირველ მაისის დღესასწაული გაიმართოს ნაძალადევი ხელადიგვის ტყეში. ცის ქვეშ ჯარის კაცი აჩვენებენ კინო-სურათს სარევოლიუციო ხასიათისას. წარმოითქმება სიტყვები, გაიმართება სარევოლიუციო წარმოდგენები და სხ.

სიის საგარეო ვაჭრობის კომისარიატი გამოსცეს ახალ შრომას ამავე კომისარიატის საგარეო განყოფილების გამგის ბოძილისა—ვაჭრობა სპარსეთთან და მისი პერსპექტივები.

ვაჭრობა სპარსეთთან. საგარეო საგარეო კომისარიატში უკვე დაიწყო წინასწარი მუშაობა სპარსეთთან ვაჭრობის განსახლებლათ, როგორც სამართავი ფედერაცია, აგრეთვე ამიერ-კავკასიის საგარეო ვაჭრობის კომისარიატთან და სპარსეთის შორის დადებულ იქნება საგარეო ხელშეკრულებები მოწყობილი იქნება შვედეთის საგარეო ორგანიზაციები.

სპარსეთის ბანკი ტუფილისში. სპარსეთთან საგარეო ხელშეკრულების დადების დღიდან ტუფილისში განზრახულია სპარსეთის ბანკის გახსნა.

ახალი ვერცხლის მანეთი
მოსკოვი 22 აპრილი. ფინანსთა სახალხო კომისარიატი შეუდგა ახალი ვერცხლის მანეთის დამზადების, საბანკო გაცვლით და შემდეგი ღირებულებით: მანეთი, 50 კპ. 20 კპ. 15 კპ. და 10 კპ.

მოსკოვი 20 აპრილი. ცენტრო-სოიუზი მიწვეულია ინგლისის კომპერატივთა ყრილობაზე ედინბურგში. ყრილობა დანიშნულია 19 მაისისათვის ცენტრო-სოიუზის წარმომადგენელი დაესწრება აგრეთვე საფრანგეთის კომპერატივის ყრილობას, რომელიც შესდგება ბორდოსში 10 მაისს.

ხარკოვი 19 აპრილი. ხარკოვში ჩამოვიდა ბელგიის ერთ-ერთი გამოჩენილ ფინანსისტთან კლერკო, რომლის მიზანია გამოკვლევა იმის, თუ რამდენად შესაძლებელია ბელგიასა და უკრაინის შორის სწორ ეკონომიურ დამოკიდებულების შექმნა. კლერკოს აქვს რწმუნება ბელგიის 70 უდიდეს საგარეო-სამრეწველო ფირმებისაგან. მათ შორის იმ ფირმებისაგანაც, რომლებსაც ხელს უწყობს საფრანგეთის ნაციონალური ბანკი. უკანასკნელი გარემოება საინტერესოა მით, რომ საფრანგეთის კამპალა რეალურად ამარებს უკრაინასთან ვაჭრობაში მონაწილეობის მიღებას.

ადგენა. 19 აპრილი. ინგლისის ერთ-ერთ მსხვილ საგემო სააგენტოს წარმომადგენელი გაემგზავრა მოსკოვში, მოსალაპარაკებლად შავი ზღვის ნავთსადგურების და ინგლისის შუა რევოლუციურ რეისების ორგანიზაციის შესახებ.

პარტიისში

ახალ-ხენაკი. 15 აპრილს შესდგა ადგილობრივ ორგანიზაციის წევრთა და კანდიდატთა საერთო კრება. თავმჯდომარეობდა აშ. მ. გეგენავა, მოხსენება გააკეთა აშ. გ. მუშინვილი. მან ამახანაგეში დიდი ინტერესი გამოიწვია. მოხსენებელი შეეხო ყველა იმ კითხვებს, რომლებიც ყოველი პარტიული ამახანავისათვის საყურადღებო საგანს წარმოადგენს. მოხსენების დასასრულს გაიმართა კამათი და შეკითხვები. აზრთა გაცვლა-გამოცვლას ჰქონდა ერთობ მიმზიდველი ხასიათი. მოხსენების მოსმენის შემდეგ გარჩეულ იქნა საორგანიზაციო საკითხები. კრებამ მოისმინა აგრეთვე მოკლე მოხსენება პარტიულ მუშაობის შესახებ სასურველად იქნა ცნობილი პარტიულ სამაზრო კონფერენციის მოწვევისათვის მუშაობის წარმო-

ბის საკითხები. აგრეთვე დადგინდა იქნა არჩილ ჯორჯაძის გარდაცვალებიდან ათი წლის შესრულების აღსანიშნავად დიდი საღამო-წარმოდგენის გამართვა. სენაკში ამ მოკლე დროში ამხანაგებს დაუბრუნდა ბროზერა „არჩილის ნაწერებიდან“. წიგნი ამხანაგებზე მოახდინა დიდი შთაბეჭდილება.

აშ. გ.
შაბათს, 28 აპრილს ნაშუადღევს 3 საათზე ა/კ. ფინანსთა კომისარიატის რწმუნებულის სამაროთელოში მომუშავეთა ადგილკომის ოთახში შესდგება ამავე დაწესებულებებში მომუშავე საქართველოს მებარცხენი სოც.-დემოკრატიული პარტიის წევრთა საერთო კრება. ამხანაგები მოვალენი არიან გამოცხადდნენ აღნიშნულ დროზე.

გეგნიკა და სხვა

ეინშტეინის ახალი შრომა.
ეინშტეინის არ ყოფნის დროს, პროფ. პლანკმა, კვანტების თეორიის ცნობილმა შემქმნელმა, ბერლინის სამეცნიერო აკადემიაში, მარტის შუა რიცხვებში წარადგინა ეინშტეინის ახალი შრომა, რომლის სათაური: „მომართებითობის საერთო თეორიის შესახებ“. ამ შრომის შესახებ უცხოეთის პრესაში მხოლოდ შემდეგ ლაკონიური ცნობა არის მო-

თავსებული: „ეინშტეინი იყენებს აქ ლამილტანის პრინციპებს ედინგტონის შეხედულებებთან და ანვიტარებს, ამრიგად, მიმზიდველობის და ელემენტარული სრულ თეორიის, რომელიც განსხვავდება მით, რომ, გაბილტონის ფუნქცია აქ მდგომარეობს ან ერთმანეთისაგან დამოუკიდებელ შვერთების წერტილებს. იმავე აკადემიაში მეორე პირველხარისხოვანმა ავტორიტეტმა ფიზიკის დარგში, პროფესორ

ამიერ კავკასიის პროფკავშირების მდივნების ბიუროს სხდომა.

აღნიშნული სხდომა გაიმართა 17 აპრილს. დაესწრნენ აშ. ყურულაშვილი, იზმაილოვი, რიმუშევსკი და სოკოლოვი. თავმჯდომარეობდა აშ. ყურულაშვილი, მდივნად იყო აშ. პეტრუშევსკია. სხდომამ გამოიმუშავა შემდეგი წესები:

1. ამიერ-კავკასიის პროფკავშირთა კონფერენციაზე დასაწერებლად დელეგატების არჩევნების წესრიგის შეცვლა;
2. დამმარების გალების მუშების სახლების სასარგებლოდ ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების ფარგლებში;
3. სომხეთის პროფკავშირთა საბჭოს მობარტვა;
4. აშ. სოკოლოვის გამგზავრება სომხეთში;
5. მუშაობის მდგომარეობის გამოკვლევა სამკურნალო-სასანიტარო და ვეტერინარულ დაწესებულებებში და სხვა.

არჩევნების შესახებ.
პირველ საკითხის შესახებ სხდომამ გამოიტანა დადგენილება, რათა კონფერენციაზე დასაწერებლად დელეგატების რიცხვი შემოკლებულ იქნას და

შეძლება მიეცეს თითო მაზრას თითო დელეგატის გამოგზავნისა გადამწყვეტი ხმით.

არჩევნების შესახებ გამოშვებულია შემდეგი წესრიგი:

1. კავშირები, რომელნიც იმყოფებიან ცენტრში და მის რაიონებში და ყავთ წევრები 1000-სიდან 2500 კაცამდე გზავნიან 1 დელეგატს;
2. თუ კავშირში 2500 წევრზე მეტი ითვლება—გზავნება მაშინ ირჩევენ ორ დელეგატს, თუ კავშირის წევრთა რიცხვი აღის ხუთ ათასამდე ან და სულ უმცირესი ოთხი ათასი-ხუთასამდე;
3. თუ კავშირში ითვლება მარტო 1000 წევრი, იგი უერთდება მეორე კავშირს და შეერთებულად ხდება არჩევნები;
4. ქალაქის კავშირების დელეგატთა არჩევნები ხდება ქალაქის კონფერენციაზე;
5. მაზრებშიც არჩევნები ხდება სამაზრო კავშირთა კონფერენციაზე;
6. მაზრებში არჩევნები ხდება სამაზრო კავშირთა კონფერენციაზე.

2 მუშებისათვის დასახვედრებილი სახლები.
სხდომამ დაადგინა, რომ ის ფული, რომელიც დანიშნულია ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების მუ-

ფონლიაჟში წაიკითხა მოხსენება ზეარცვილის, ენშტეინის და ტრეფეტის სიმძიმის მიდრის თანაფარდობის შეერთების და გამოყვანის შესახებ: სიმძიმის მიდრის დიფერენციალური თანაფარდობის არსებული სტატუსი და ცენტრალურ-სიმძიმე-რითული გამოყვანა გავრთიანებულია აქ ახალ სისტემაში, რომელშიც ენშტეინის სფერული კარბა-კეტოლ, დაშულ სივრცეში, შეიძლება სურვილის-მებრ ჩასახლო (heset) ვარსკვლავები.

ეს მოკლე ცნობა ისეთი მკითხველისათვის, რომელიც მათემატიკა არ არის, მცირეწიგნელო-ვანია რამდენიმე სიტყვით გადმოცემისათვის, — სხვა-

საქართველოს აღმწერ-გალახსნავი აზნაგობა „შუქურა“

ტფილისში დაარსდა ახალი კულტურული ამხანაგობა „შუქურა“, რომლის დამფუძნებელ წევრებში არიან: ზაქარია ქიქინაძე, ვარლამ ჩლაიძე, იოსებ იმედაშვილი და სპარსელი ქართველი სეიფ-ფაღალი იოსელიანი. შუქურას მიზანია და მისწრაფე-ბას ჰატიცეზული მკითხველი თვით წესდებაში გაე-ცნობა; ყოველი შეგნებული მოქალაქე სიმბატიით შეეგებება ამხანაგობას დაარსებას, რადგან ეს ამხა-ნაგობა კისრულობს დიდ მოვალეობას.

დღეს ცხოვრების ინტენსიური დღილის ხანა-ში ისეთი ელვის სისწრაფით ხდება ყოველივე ცვლილება, რომ წელი საუკუნეს უდრის „თავისი საჭიანობით და საზოგადოებრივი სოციალური ცვა-ლებადობით. ამ დროს საქარა ყოველი ახალი მოვლენების, თუ საქმიანობის სწრაფადვე აღწერა და დასურათება, რომ ისტორიას არ გამოეპა-როს ესა თუ ის მოვლენა, ანუ საქმიანობა. ამ მხრივ ჩვენში ძალიან ცოტა კეთდება და საქარა ვაცხო-ველებული მუშაობა ამ დარგზე. ვარდა ამისა, სა-ქართველოში ჯერ კიდევ არ არის განვითარებული მეურნეობა. ამ დარგში და საერთოდ, ჩვენს კულ-ტურაში, კინემატოგრაფიას თვალსაჩინო როლი შეუძლიან ითამაშოს, რადგან კინემატოგრაფიის სა-შეაღებო შეიძლება ჩვენება ყოველგვარ მუშაობისა რომელიც ყოველ ახსნა-განმარტებაზე მეტ კოდნას ჩაუტარებს ადამიანს. იგივე იქნის კინემატოგრა-ფიის შესახებ მდიდრისა და სხ.

ქართველი ხალხის მესამედი ნაწილი თავის სამშობლოს რიგინად არც კი იცნობს და არც იცის, თუ სად იწყება, ან სად თავდება იმის საზ-ღვრები. აგრეთვე არ იცნობს ერთი კუთხის ხალხი მეორე კუთხის ზნე-ჩვეულებას, ადამიანს და სხვ. კინემატოგრაფიის საშუალებით ჩვენ შეგვიძლიან გა-ვაცნოთ ერთ-ერთი ყველა კუთხის ხალხები.

ამხანაგობის მიზანია: სრულიად დასურათ-ხატებული საქართველო გააცნოს შემდეგში კინე-მატოგრაფიის საშუალებით, მთელ ევროპას, ამერი-კას და აზიას.

დროა აგრეთვე ბოლო მოვლის კინემატოგრა-ფიაში იმ უაზრო სურათების ჩვენებას, რომლებიც უმთავრესად სიყვარულის ნიადაგზედ არის დაწე-რილი და გარყვნილების მეტს არაფერს აძლევს სა-ზოგადოებას და განსაკუთრებით ახალგაზრდობას. კინემატოგრაფია უნდა გადატანდეს იქნეს მეცნიე-რულ დარგში და სხ.

ამხანაგობა „შუქურა“ წესდება:

1. ამხ. „შუქურას“ მიზანია—დაასურათოს და აღწეროს სრულიად საქართველო, აგრეთვე საქარ-

გვარათ შეუძლებელია. აღენაწნავთ აქ მხოლოდ მას, რომ მიმზიდველობის შესახებ, ნიუტონის შემდეგ-ორასზე მეტი სხვადასხვაგვარი ჰიპოტეზაა შექმნილი და აგრეთვე ის, რომ დე-ზიტეტის გამოანგარიშე-ბით, ენშტეინის „სფერული სივრცეში“ სინათლის შუქი თავის წყაროს უბრუნდება მხოლოდ 100 მი-ლიონ სინათლიან წლის შემდეგ, ასე რომ, „მრავა-ლი ვარსკვლავი, რომელთაც ჩვენ ცაზე ვხედავთ, შესაძლებელია, მხოლოდ თავისებური ანტივარსკვლა-ვები იყვნენ“ (პროფ. ვასილივი). ეს, ერთი იმ პერს-პექტივითაგანია, რომელთაც შლის ენშტეინის თეო-რია.

თველოს საზოგადოების გარეშე მცხოვრებ ქართველთა მოსახლეობა ა) სინემატოგრაფიით ლენტეხე გადიდოს ყოველი შესანიშნავი ადგილ-მდებარეობა (მთავო-რები, ველმინდერები, ისტორიული ნაშთები), დაბა-სოფლები—ქალაქები (მეურნეობის დარგები, მუშა-ობა, ხალხი), ზნე-ჩვეულება (ქორწილი, ლხინი, ტი-როლი, დღეობა), სამრეწველო ქარხნები, საზოგადო-სარგებლობის შენობა-მოწყობილობანი, სხვა და სხვა ხელოვნობანი, მუშები, ტიპები. საზოგადოებრივი დაწესებულებანი, ყრილობანი და სხ. ბ) იგივე გა-დიდოს ფოტოგრაფიით.

2. აღწეროს დაბა-სოფლის მდებარეობა, კო-მლური შენადგენლობა, მცხოვრებთა ვინაობა, დო-ვლავი, სწავლა-განათლება. მეურნეობის სხვა და სხვა დარგი, ადამიანი და სხ.

3. შეკრიფოს ზეპირ-სიტყვაობა ზღაპრები, თქმულებანი, ლეგენდები, გადმოცემანი, იგავ-არა-კები, გამოცანები, ხალხური ლექსები და სხ.

4. გამართოს სახალხო ფსიანი ლექცია-მოხ-სენებანი ზემოთ მუხლებში (1, 2, 3) სხელებული კითხვების შესახებ, მოაწყოს სალიტერატურო-სა-მუსიკო დრამატული საღამოები საკუთარ ნივთიერ-სახსრის გასაძლიერებლად.

5. საქართველოს ერის კუთხეში გადაღებული სურათები, ფოტოგრაფიით და სინემატოგრაფიით, აჩვენოს მეორე კუთხეში შესაფერი მოხსენე-ბით.

6. ჩასწეროს და შეკრიბოს ქართული სალექ-სიკონო მასალა ყოველი დარგიდან (მეურნეობაში, შემოუტანელი სამეცნიერო, საზოგადოებრივ-საფეოლოთი და სხ. სიტყვები).

7. გამოიცეს დრო-გამოშვებით კრებულები და ცალკე თხზულებანი ზემოხსენებულ საკითხთა შესახებ.

8. ამხ.-ბა სარგებლობს იურიდიულ პიროვნე-ბას უფლებით და აქვს ბეჭედი, საქართველოს აღ-მწერ-გადამხატვაი ამხ.-ბა „შუქურა“.

9. ამხ.-ბის მთავარი კანტორა და სხვა მოწყობილობანი ტფილისშია. შეუძლიან იქონიოს გან-ყოფილებანი პროვინციაში და იყოლოს აგრეტები ამ წესდებამი დასახულ მიზანთა მისაღწევად, გახ-ნას საწყობი. ფოტოგრაფია, სინემატოგრაფიის პე-ვილიონი, წიგნთ-საფაქრო და სხ.

10. ამხ.-ბის არსებობისა და მოქმედების წყა-როა, ა) შემოწირულება, ბ) ნაანდერძები, გ) მოხ-სენება—ლექცია—საღამოების შემოსავალი, დ) სა-კუთარ გამოცემითაგან ანაზღაურებული, ე) ფოტო-გრაფია და სხ.

ვარლამ ჩლაიძე.

აზარაი ბახმარო.

ამ აზარაის გარშემო ზნობად ჩამოვარდნო-და საუბარი ჩვენს პრესაში, და უმეტეს შემთხვევა-ში ეს გამოიხატებოდა მოთქმა-წყუწუში აზარაის საგალო მდგომარეობის შესახებ. ასეთი ინტერე-სი, ჩვენ ვფიქრობთ, რომ კიდევ დაიმსახურა ამ საკითხში.

ყველას მოეხსენება, რომ გურია, განსაკუთრე-ბით თავის დასავლეთ ნაწილში, ცნობილია თავი-სი ნესტიანი ჰავით, რის უმთავრესი მიზეზია ზღვის პირად მდებარეობა, სინესტე კი უმეტესი წამალია საზოგადოებისთვის არა-სანატრელ სტუმრის—ცი-ეზ-ცხელებისა. ამის წყალობით აქაურ გლეხის შე-მოსავლის დიდი ნაწილი წამლებში მიდის ხოლმე. მაგრამ მართო წამლობით არ შეიძლება ამ ბორო-ტებასთან ბრძოლა, რადგანაც მათგან გამოდენილი შხამი სასწრაფოთ შეივსება ახალით. ამის მოსაპო-ბოლოდ მისი მთავარ მიზეზის, ჰაობების და გუბე-წყლების ამოშრობით თუ არის შესაძლებელი, მაგ-რამ ეს სხვათა შორის.

ციეზ-ცხელება განსაკუთრებით მისი ქრონი-კული ფორმა, იწვევს სხეულის გამოფიტვას, მის სასიცოცხლო ძალების დაშლას. და ეს უკანასკ-ნელი კი—პოხიერი ნიადაგია სხვა და სხვა მიმე-სენის განვითარებისათვის. ამ მდგომარეობასთან საბრძოლველად ერთ-ერთი ხელშესახები ზომათა-განია ზაფხულობით პერის გამოცვლა—აგარაკზე გაზაფხურად.

ერთად-ერთი აგარაკი, სადაც გურულ გლეხს და აქაურ ლაობ ინტელიგენციას ხელი მიუწვდება არის ბახმარო, რომელიც თავის პლიმტორ-გე-ოგრაფიულ მდებარეობით, სრულიად დამაკმაყოფი-ლებელია. გაშენებული აქაურ გურიის მთის ქალ-თებზე—გარშემორტყმული დაბურულ ნაქერით, რომელიც მას იცავს ცივი ქარისაგან, შეიქმნილია ცივი წყაროებით.

ჩვენის დაუღვერობით ეს მშვენიერი კუთხე ძნელი მისაწდომია, განსაკუთრებით ხელ-მოკლე და ავადმყოფობით წამებულ გლეხისათვის, ე. ი. იმი-სათვის, ვისთვისაც ყველაზე მეტად საქარა ის. რა ხდის ამ აგარაკს ისეთი მიუწდომლად—ჩვენი ქვეყნის საერთო ქირი—უგზოობა.

ბახმაროდის მიდის მხოლოდ საცალფეხო ბი-ლიკები, რომელზედაც მხოლოდ ადამიანს და კარ-გად გამოცდილ ცხენს თუ შეუძლია სიარული. სხვა სახსარი იქ მიწვდომისა არ არსებობს. თვით ბილიკებიც ისეთ საშინელ მდგომარეობაშია, რომ ზედ გავლა ფეხით ვინც ცხენით დიდ სიძნე-ლეს წარმოადგენს. გზები თითქმის მთელი სეზო-ნის განმავლობაში დაფარულია გაუფიქრ ტალახე-ბით და როგორც ძველად, ისე მით უმეტეს ესლა, იქ მოძრაობა ძალიან ძვირი ჯდება. დაუჩვენე სა-ქონელს იქ არ გაეგლება და მოგზაურობაში დახე-ლოვნებულ პირუტყვის პატრონები მანასისხლად აფასებენ გადაგვანის ქირას. ეს არც გასაკვირია, რადგანაც იქ გზაზე საქონლის გატარება ტვირთით მის სასიცოცხლოდ გამეტყველს უდრის.

ასეთ პირობებში ეს აგარაკი მათთვის, ვის-თვისაც ეს ყველაზე მეტ საქარობას წარმოადგენს მიუწვდენელია.

ეს აგარაკი ხალხისთვის მისაწდომად რომ გაეხადოთ, საქარობა გზის გაყვანა. ამ მხრით მრავალჯერ იყო მიმართული ხალხის ცდა, მაგრამ იგი მოკლებული იყო ყოველთვის სათანადო ორგანი-ზაციას.

გზის გაყვანის ინიციატივა მხოლოდ სახელმ-წიფოს თუ ძალუქს. ამ დიდ საქმეში ის ერთსულო-ვან გამოძახილს იპოვის ხალხში, საქარობა ისეთი გზა მაინც გაკეთდეს, რომ ურემი მცირე ტვირთით ზედ გადიოდეს ესლა აგარაკზე მიწვდომა ავადმ-ყოფისათვის მხოლოდ საკაცებით ანუ, როგორც გურიაში ეძახიან „ჯალამებრით“ თუ შეიძლება ეს იმდენად ძნელი საქმეა და დიდ შრომას მოით-ხოვს, რომ მას მხოლოდ მაშინ თუ მიმართავენ, როცა ავადმყოფი აგარაკი ვერ უშვლის. ვარდა ამისა უკანონო ეკონომიურ კრიზისის გამო, სოფ-ლის პროდუქტების ფასი ძალზე დაეცა. ამიტომ გლეხს მხოლოდ თავისი მარჯვნივ მიწვეულ ქირ-ნახულის იმედით თუ გაემსახურება აგარაკზე, თო-რემ ქალაქის მრეწველობის პროდუქტებით იქ თა-ვის დარჩენა მისთვის მიუწდომელი იქნება.

ამიტომ საქარობა ამ გარემოებას ყურადღება მიექცეს.

დ ბ.

საუბარი გლეხთა

სახალხო სახლი სოფლად.

აგება და დაარსება სახალხო სახლისა სოფ-ლებში, დღეს ჩვეულებრივ მოვლენად გადაიქცა სა-ქართველოში: ძნელად შეხედებით საბჭოს, რომ მიზნად მაინც არა ჰქონდეს დასახული დაამშენოს თავისი თემი ამ უსაქიროესი შენობით. გადასწყვი-ტა და დაადგინა ავგოს და დაარსოს სახალხო სახ-ლი ფშავლის სათემო საბჭოშიც, რომელმაც უკვე გასტყა მისთვის საძირკველი სივრცით 16 და სიგე-ნით 5 საყენი. ხოლო, რადგანაც ბევრმა სრულიად არ იცის რა არის სახალხო სახლი ანუ რა დანიშ-ნულება აქვს მას, მომეყვას აქ მოკლედ უსაქიროესი ცნობები ამის შესახებ ისილორე კვიცარიძის წერი-ლებიდან, იმ წიგნიკიდან, რომელიც დაბეჭდილი იყო და რომელიც გამოვეცი მე 1903 წლის ჟურნალ „მოგზაურში“.

„ადამიანის ყოველგვარ მოქმედებაში და თვით მის შინაგა აგებულებაშიც მუშაობს მუდამ ერთი ბუნებრივი კანონი, რომელსაც ეძახიან **მონაცვლეო-ბის კანონს შრომასა და დახვეწებას შორის**. ამ კანონის ძალით ადამიანმა შრომის შემდეგ უნდა უთუოდ დაისვენოს, თორემ, თუ მთელი 24 საათი იმუშავა, ისე მოიღლება და მოიქანცება, რომ ავად გახდება და ბოლოს მოკვდება კიდევ. მაგრამ მოს-ვენებაც არის და მოსვენებაც: ცუდად და უსაგნოდ მოსვენებაც ისეა მავნებელი ადამიანისთვის, რო-გორც ცუდად და ხელ-აღებით მუშაობა. აი, რომ ავარილობით ადამიანს ცუდობის მაგენ მხარე, განა-თლებულმა ხალხებმა გამოიგონეს **სახალხო სახლე-ბის** აშენება სოფლებში და ქალაქებში, სადაც შეეძ-ლოს ადამიანს ვართობა და მოსვენება სულოვრად და ხორციელად, რადგანაც მხოლოდ ასეთი თანა-ბარი ცვლა მუშაობისა და ვართობისა არის ძირი-თადი პირობა ადამიანის ჯანსაღობის დაცვისათ-ვის. სახალხო სახლების საქარობა და აშენება გა-მოიწვია კიდევ იმ აზრმა, რომ ვინც გამუდმებულად მუშაობს მართო ხელ-ფეხით და ვარგებით კი არა, ასეთი კაცი მალე ისე იზარება და ბრეავდება, რომ ნამდვილ ავტომატს ემსგავსება. ასეთი მძიმე, მოუშ-ვენარი მუშაობით აისხნება ის ამბავი, რომ ქარ-თველი ხალხი ძლიერ მისდევს ქეიფებსა და ღრეო-ბებსა ძმა-ბიჭებში და დღეობებში. ბევრს ჰგონია, რომ ასეთი სიყვარული ქეიფებისა ბუნებრივი და-მახასიათებელია ქართველის ბუნებისა, მაგრამ ეს მართალი არ არის.

ბუნებრივი აქ არაფერია და ქეიფები და მთ-ში ჩახრბობა, როგორც ხედავთ, არის მხოლოდ ბუნებრივი შედეგი ქართველი ხალხის დიდი და მძიმე მუშაობისა ხორციელად. მაგრამ ნუ გგონია, მკითხველო, რომ მართო გამუდმებული ხორციელი მუშაობა დამუშაველი ადამიანისა, სწორედ ასევე დამუშავებელი ცუდად ყოფნა და მოსვენებაც და ამით აისხნება, რომ თვით ნასწავლებიც, ზნობად, ისე მისდევნენ ქეიფებსა და ღრეობებსა, რომ თითო-ნაც უკვირთ ხოლმე—განათლებული კაცი და ადამიანის ღირსების ასეთი დამამცირებელი ქეიფებისა და პირუტყვული ღრეობების მიმდევარი! მაგრამ აქაც განათლება არაფერ შუაშია, რადგანაც განა-თლებული და გაუნათლებელი ადამიანიც ერთგვარ-მად საქარობენ მოსვენებას, ვართობას და რაკი ხალხთან ერთად არც ამით მოგზაურობათ რაიმე შე-საფერი ვასართობი, ესენიც ერთნაირად მისდევნენ ყველასათვის ხელმისაწდომ ქეიფებსა ძმა-ბიჭებთან და ნაცნობებში...

გამოდის, რომ ჩვენ ხალხს ჰქონდეს ყველგან და ყველა სოფელში მიზან-შეწონილად მოწყობილი სახალხო სახლები, იგი სულ მოკლე ხანში ისე გა-მოიცილებოდა ხასითით, რომ ვეღარც კი იცნო-ბდით. ეს იმიტომია რომ შრომის ნაყოფიერება და ხასითით ბევრად არის დამოკიდებული აგრეთვე იმაზე, თუ რა **გუნებაზეა** ადამიანი. აიღეთ ორი მუშა: ერთი ქანც-მოწყვეტილი ყოველდღიური უზნობო მუშაობისგან თუ ქეიფისგან და მეორე—წესიერი, ხორციით და გონებით ერთნაირად თანაბრად მუშა-კი. ამ ორში, რომლის მუშაობა იქნება უფრო ხა-ლისიანი და ნაყოფიერი? თქმა არ უნდა—მეორისა. აი ასეთს მუდამ ხალხისა, სიცოცხლით სავსე მდგო-მარეობაში აყენებს ხალხს **სახალხო სახლი** და ამი-

ზიგლიობაშია

„საქართველოს სამკურნალო მოამბე“ № 1. 1923 წელი.

4 წლის დღემდის შემდეგ ქართველ ექიმთა და ბუნების მეტყველთა საზოგადოებამ კვლავ განა-ახლა თავისი გამოცემა.

ქართული გამომცემლობის შესახებ საზოგა-დოდ ბევრი დაწერილია და თქმულა—მეტადრე ამ ბოლო დროს. ქართული წიგნი—ეს ისეთი მძიმე საქმე ყოფილა, რომ სახელმწიფოც ვერ კიდებს ხელს გაბეჭდულად მის გამოცემას. ეს გასაკვირიც არ არის. მიუღო ასი წლის განმავლობაში საქარ-თველოში ებრძოდნენ ქართულ წიგნს, ქართულ ენას, ქართულ სკოლას, სთელადენ მას უხეშად. სხვა რომ არა ესთქვათ რა, ამას ის შედეგი მაინც მოჰყვა, რომ დღესაც ქართველი მკითხველი რუსულ წიგნს უფრო ეტანება, აქ უფრო მეტს სარგებლო-

ტომაც ცდილობენ მთავარიანი და ხალხის შეგუ-ბული მოყვარენი დაარსონ სახალხო სახლები სოფ-ლებში, სოფლად და ქალაქებში, რადგანაც ეს არის მს-ერთად-ერთი დაწესებულება, სადაც ადამიანი მოს-ვენების დროს მოპოვებს **ხულიერ ხიმინეებს**, რომ გონებაში წესიერად იმუშაოს და მით ხორციელი შრომაც უკეთ გამოიყენოს...

მაგრამ ნუ იფიქრებს ვინმე, რომ სახალხო სა-ხლი მხოლოდ უბრალო **გახართობის** სახლი იყოს და ამიტომ ღირს განა, რომ მათს აგებაზე და და-არსებაზე კაცმა თავი გამოიღოს? არა. საქმეც იმა-შია, რომ სახალხო სახლი მართო **გახართობი** სახ-ლი არ არის: სახალხო სახლი არის ხალხის ნამდვი-ლი **განმანათლებელი-აღმზარდელი** დაწესებულება ეს არის მისი უმთავრესი დანიშნულება და გართო-ბა რომ ესთქვით, ეს სხვათაშორისი საქმეა მისი, თორემ სახალხო სახლის უმთავრესი დანიშნულება ის არის, რომ შევაჩვიოთ ხალხი ორივე გვარ მუშა-ობას, ხორციელსა და გონებრივს. ამიტომ სახალ-ხო სახლიც ცდილობს ისე მოაწყოს თავის თავი, რომ ჩვენი ნიჭიერი ხალხი ნახევრად და მესამედად მაინც მიიწვიოს გონებრივად მუშაობა-გართობასა, სჯასა, ზაასესა, აზრების სხვისთვის გაზიარებასა თუ სხვისას მოსმენასა. ამაშია მთავარი დანიშნულე-ბა სახალხო სახლისა.

ახლა, როგორ უნდა მოეწყოს იგი და რა უნ-და აკეთოს სახალხო სახლმა?

ვიმეორებთ: სახალხო სახლი აჩვენებს ხალხს ჩაუ-ფიქრდეს ცხოვრების სიყვარულს, დაისვენოს იქ სულით და განახლდეს ახალი შრომისათვის. უკმე-დღეებში თუ მოკლავში მივა მუშა სახალხო სახლში, გაერთობა აქ და კარგ გუნებაზე დადგება ამხანაგე-ბისა და მეზობლების ნახვითა, მათის ჭირვარების გაგებითა. უნდა ვეცადოთ ისე მოვაწყოთ სახალხო სახლი, რომ იგი იყოს მარად ყველას მიმზიდველი, რომ ყველას ცოლ-შვილიანად მიუქმარებდეს მის-კენ, მოისმენდეს და ნახავდეს მოსულ თუ ადგილო-ბრივ მოწყობილ გუნდებს მუსიკისას, ცეკვისას, სიმ-ლერა-გალობისას, სათავტრო წარმოდგენებსა, კინო-სურათებსა, დაღვედნენ ჩაის, წაიკითხავდნენ გაზეთს, წიგნს, გაიგებდნენ ქვეყნის ამბებს და ასე ვართულ-ნი და ნასამაოვნები შინადაბრუნდებოდნენ. და ყველა ეს უნდა იყოს მოწყობილი და იმართებოდეს უთუოდ სისტემატურად დაუწყებულ დროს მუდ-მივად და არა მივიწყებით, როგორც ეს ხშირად იქნა ჩვენში...

სახალხო სახლი მოაწყობს აგრეთვე მუზეუმს, მუდმივ გამოფენას სამეურნეო თუ სამრეწველო ნა-წარმოებთა, თესლთა, მანქანათა და სხვა. ჩვენში ბევრია ნიჭიერი ხელოსანი თუ მეურნე, მაგრამ დღე-ვანდელს პირობებში იგი დაშვლია, უცნობია; მას არაფერ და არაფერი ალექებს, მუზეუმი კი ყველას გამოაფინებულს... მოეწყობა აგრეთვე საკვირაო თუ საღამოს სკოლები, ლექციები, გასამართლებანი და სხვადასხვა. დიას, უდიდესი დაწესებულებაა სახალ-ხო სახლი და კიდევაც ეს არის მიზეზი რომ მუშე-ბი აღარ კმაყოფილებდნენ **სახალხო სახლის** წოდე-ბით და მათ ახლა **სახალხო სახლებს** ეძახიან, რადგანაც, მართლაც, სამეფო სასახლეებს დაამსგავ-სეს მათი აშენება-მოწყობა, ისეთი დიდი სარგებ-ლობა მოაქვთ მათ ხალხისთვის...

უმთავრესი პირობა კი ხალხის მისაზიდად ის არის, რომ სახალხო სახლი თუ სასახლე იყოს ყვე-ლასათვის **ხელ-მისაწდომი**, იაფი, ღარიბებისათვის კი მუდამ კარ-ღია. თავაზიანად და გულ-კეთილად მოპყრობასაც დიდი მნიშვნელობა აქვს აქ, უფრო-სეულ კილოსტევისას და ლაპარაკისას თავის დღე-ში ადგილი არ უნდა ჰქონდეს სახალხო სახლებში. სახალხო სახლის გამგენი ისეთივე კეთილნი უნდი იყვნენ და ხალხის მოსყვარებელი, როგორც მისწავ-ლებელი ბავშვთა ბაღებისა თუ სკოლებისა...

ერთ ასეთ სახალხო სასახლეს მინდა მოუთხ-რო მაგალითი მკითხველს, მაგრამ ამაზე შემდეგ იყოს...

ივანე როსტომიშვილი

ბას ხედავს, იმ სარგებლობას, რომელზედაც საქარ-თველოს ყორნები მთელს საუკუნეს ჩასახრდნენ და ჩასჩინებდნენ.

და ამის შემდეგ გასაკვირი არ არის, თუ ჩვენს გამომცემლობას დღეს მხოლოდ უსისტემაზა ახასიათებს, კანტი-კონტობა და ესაქიროება დიდი მფარველობა, დიდი სიყვარული და ყურადღება, რომ ორთავიანი არწივის მიერ დანთხულები გელსი აიგავოს საქართველოს პირიდან.

დღეს არის სწორედ საამისო წამი. დღეს მთე-ლი თაობები იზრდებიან ქართულ სკოლაში, ქარ-თული წიგნით, ქართული სიტყვით. შეუძლებელია ვიფიქროთ, რომ ახალგაზრდას, რომელმაც საშუა-ლო განათლება მიიღო ქართულ სკოლაში და უმა-ღლესი ტფილისის სახ. უნივერსიტეტში, ამ უკა-ნასკნელის დამთავრების შემდეგ აღარ მოეძებნე-

ბოლეს წიგნი, ლიტერატურა იმ ენაზე, რომელზე-
დაც იგი აღიზარდა, ეს იქნებოდა კულტურულ სა-
ქართველოს დამარცხება და დახრჩობა. ამ გარემო-
ებას აუცილებლად უნდა მიეცეს ყურადღება.
მოამბე, რომელზედაც ეს წიგნი ამ მცირე შე-
ნიშვნას, სწორედ იმის მაჩვენებელია, რომ არის
კულტურული, მეცნიერული მუშაობა ჩვენში, ენერ-
გიული, თავდადებული, რომლის შესახებაც ხალხს
ძალიან მცირე წარმოდგენა აქვს, და რომელიც დი-
დი თვალსაზრისით განაგრძობს ჩვენთვის. თუ საზოგადოე-
ბა სითბოს უზენაეს ეჭმითა და ბუნ. გ. საზ-ს, რომ
მისი ორგანო გადაეცეს ნამდვილ, სისტემატიურ
მოამბეთ, ეს არაჩვეულებრივი იქნება დღეს და დი-
დად დასაფასებელიც.

ქურნალის პირველ ნომერში მოთავსებულია
წერილი (სიტყვები) პასტერის სახელობაზე გაბარ-
თულ სახეობა სხდომაზე წარმოთქმული 25 დეკ.
1922 წ.) დიდი მეცნიერი ლუი პასტერის შესახებ.
ეს დამახასიათებელია ჩვენი ექიმებისათვის. იშვია-
თაა ხალხისთვის ისე ძვირფასი მეცნიერი, როგორც
ლუი პასტერი. მას არ შეუქნია კრუპის ქარხანა, ან
ქარხნები დრედნოუტების—ხალხის საუღელტეი იარა-
ღები. მან სამაგიეროდ იხსნა კაცობრიობა ცოცხ-
ვან და მთელ ქვეყნიერებაზე მოფენილი პასტერის
ინსტიტუტები საკმარისად ღალატდებენ დიდი მეც-
ნიერის დამსახურებას. ლუი პასტერმა ფარდა ახა-
და აქამდე ყველასთვის ჩამოფარებული, და ქვეყა-
ნას დაანახა, ქვეყანა დაარწმუნა, რომ ყოველგვარი
ლუბიზმით პროცესის და დუღილის მიზეზი არიან
მიკროსკოპული ორგანიზმები, რომლებიც უპაერო-
დაც სცხოვრობენ და მრავალდებიან (მაშინ ეს ვერც
წარმოედგინათ). აქედან: ყოველგვარი დაირქება
ანალოგიური მიკრობებისაგან სწავრობებს.
ამან კი მთელი ქიურგია და საზოგადოდ
მედიცინა დააყენა ახალ გზაზე, ამან იხსნა კაცობ-
რიობა მრავალი ტანჯვისაგან.

საინტერესო წერილებია პრ. მელიქიშვილისა
(„პასტერი—ქიმიკოსი“), პრ. ამირაჯიბისა („პას-
ტერი—მეცნიერი“), ექ. ელიაშვილისა („პასტერის—პი-
როვნება“—ქართულად და ფრანგულად).
მოამბის მეორე ნახევარში მოთავსებულია
საინტერესო მოხსენებები: ასისტ. მახვილაძისა
(„თანდაყოლილი მალარია“), ასისტ. კაკოშვილისა,
ასისტ. ვარაზაშვილისა („proteus tix და მისი
მნიშვნელობა სეროლ. დიავ. პარტახტიან ტივის
დროს“) და ასისტ. სვ. ყიფშიძისა („პერიფერიული
ნერვიული სისტემის დაზიანების სინდრომები და
სხვა“).

ქურნალის დართული აქვს რეფერატები, ოქმი
ქართ. (ქ. დ. ბუნ. მეტ. საზ-ს 25 დეკ. 1922 წ.
კრებისა და სია სტუდენტებისა, რომლებმაც წელს
საექიმო ფაკულტეტი დაამთავრეს.
საინტერესო მოვლენაა ეს მოამბე ჩვენთვის.
იგი სავესებით გაბართლებულია პასტერის სახე-
ლის მოგონებით და თანაც მაჩვენებელია იმისი,
რომ ჩვენ შეგვიძლია კულტურულ და მეცნიერების
ფრონტზე თავდადებულად მუშაობა.

მოამბეში მოთავსებულია ლუი პასტერის სუ-
რათი და ემლო რუ-სი პასტერის ინსტიტუტის
ლირექტორბა პარიზში.

მადლობის ღირსნი არიან მოამბის რედაქტო-
რები პრივ. გ. ლამბრაშვილი პრ. ს. ამირაჯიბი და
პასუხისმგებელი მდივანი სტ. ზ. მაისურაძე, რომ-
ელსაც, ალბათ, დაკისრებული ჰქონდა მუშაობისა
და გამოცემის მთელი სიმძიმე.

მოამბე შეიცავს 64 გვ. დაბეჭდილია კარგ
ქალაქულად, გამოცემულია სუფთად, ღირს 50
კაპიუტს.

ეუსურებთ, რომ კიდევ მრავალი №-ს გამო-
ცემა შესძლებოდეს ჩვენს ექიმთა საზოგადოებას
ქართული ხალხის სასიხარულოდ და სამედიოთ.

გ. ზ.

თავს სკრის ყველა აბეზარ ცოლებს და უყვარს
მხოლოდ ერთი ცოლი, შენერაზადა. უკანასკნელიც
თავის მხრივ შეყვარებულია, შახ-რიაარის მიერ სიკ-
ვდილ მისჯილი მონა, შენერაზადა თავის მეგობარ
ქალით მიამიზნებენ კარის-კაცთ. და ენულები ანთა-
ვისუფლებენ ტყვეებს. იწყება თავაშეხებული ორგია,
რომელსაც შემოუსწრებს დაბრუნებული სულთანი,
შახრიაარი. მონა-ტყვეებს ამოშოცვენ, ხოლო შენე-
რაზადას სულთანი გააგდებს.

სასოწარკვეთილი შენერაზადა იკლავს თავს.
ბაღეტს თან ახლავს საგანგებო მუსიკალური
ილლიუსტრაცია რიმსკი-კორსაკოვისა. მისივე საორ-
კესტრო სიტუეტიდან „შენერაზადა“. კოლორიტუ-

ლი-დადგმულია ცეკვა სოლოთი და ჯგუფურად.
ყველა ძლიერ კარგათ თამაშობს; სცენაზედ ათის
მთელი კალედოსკოპი იწყება სანერწყმის სანერწყ-
მის პოზებში და საუბრობო პოპსტრის.
მოცეკვავეთაგან სურათოვანა და სანერწყმის
სკი და ბ. დმირიევი (მონები). მშვენიერი ენის
ტიპს იძლევა ბ. ბარხუდაროვი. სახასიათო გრი-
კოსტიუმი. საზოგადოთ ბარხუდაროვი მეტად ნაკი-
ერი შემსრულებელია კომიკურ როლების ბალეტ-
ში.

ერთფეროვანია ცეკვითაც და გრიმითაც
ლიტვინენკო.

პ. ბეზუთოვი

შეაჯიფოს მოქმედება და განაგრძობს

დადგენილება № 89.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კრ-
მისათა საბჭოსი.

—1922 საგადასახადო წლის საშემოსავლო
გადასახადის განაკვეთის გადიდების შესახებ.

1922 საგადასახადო წლის საშემოსავლო გა-
დასახადისათვის რეალური ღირებულების შესანარ-
ჩუნებლად საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო
კომისართა საბჭო ადგენს:

1. გადიდებულ იქნეს აღნიშნული წლის საშე-
მოსავლო გადასახადი ქალაქებში და ქალაქთა მო-
სახლეობაში შემდეგ ნაირად:

ა) იმ პირთათვის, რომლებიც იხდიან საშემო-
სავლო გადასახადს 20 კატეგორიამდე—ამა კატე-
გორიითურთ—სათანადო ცხრილის მიხედვით (სა-
ქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. მთავრობის 61-№-რის
დებრეტის თანახმად) გადასახადის რაოდენობა გა-
დიდებულ იქნეს ორჯერ.

ბ) დანარჩენ გადასახადისათვის აღნიშნული
გადასახადი გადიდდეს სამჯერ.

2. ამა გადიდების შესახებ ეცნობოს გადამა-

ხდელთ პუბლიკაციის მეშვეობით, ბარჯის ფურც-
ლის დაუგზავნელათ.

3. გადადიდოს—საურავ დაუდებლად—1922
წლის საშემოსავლო გადასახადის ხაზინაში შეტ-
ნის ვადა მიმდინარე წლის მაისის 15-დე.

4. იმ პირთ, რომლებმაც უკვე შეიტანეს წი-
ნად აღრიცხული საშემოსავლო გადასახადი და შე-
დრი საურავიც, უკანასკნელი (საურავი) ჩაერიცხ-
ირობად გადასახადში.

საქართველოს სოც. საბჭოთა რესპ. სახალხო
კომისართა საბჭოს თავიჯდომარის მოადგილე
გეგმეკორი.

ამირ. კაცკასიის ფინანსთა სახალხო კომი-
რის რწმუნებული საქართველოში ბ. ბიბინიშვილი.

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი ალ. ს.
ლარიძე.

1922 წ. აპრილის 28
ტფილისი—სახალხო.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია.
გამომცემელი—მთავარი კომიტეტი.

ხილვენი

უიზელ და შენერაზადა საოპერო სცენაზე.
საოპერო დასთან არსებულ სახელმწიფო ბალეტის
prima-ბალერინების, ქქ-ნ ლეონოვასი და სალოკო-
ვას ბენეფისმა, ჩვენი საზოგადოების საგრძნობი ნა-
წილი მიიზიდა. დადგმული იყო ძველი, გულუბრ-
ყული შინაარსის, უფერული მუსიკის ბალეტი ადა-
შიზა „უიზელ ანუ ვილისები“, სადაც მოგვითხრობს,
ქანმა სალნიკოვამ შესარულა სატროუს მიერ მიტო-
ვებულ გლეხის ქალს, უიზელს როლი, რომელიც
თავის სიცოცხლეს თვით-მკვლელობით ათავებს და
იმ ქვეყანაში გადასვლისას ვილისათ გადმეცემა,
სადაც, ბოლოს და ბოლოს, კიდევ ჩაიბრუნებს. სა-
ბარეში, თავის უარყოფელ საქმაროს.
ბალეტის დადგმა ფრიად საშუალო ხარისხის

მოცეკვავის, უმიმისტა ბ. მოისევეის მიერ, უსათუ-
ოდ გაუფრთხილებელ ქცევას ნიშნავს. ძლიერ კარ-
გად ეცეკვადა ქ. სალიკოვა. მსუბუქი რჩევა, ტემ-
პერამენტი, მუსიკალობა და უჩვეულო რიტმი. პირი-
მა-ბალერინამ გვაჩვენა საუკეთესო პლასტიკა და
მიმიკა. ყველა დანარჩენი ვილისები უბინოთ გარ-
დაცვლილ ქალწულთა სულში) მძიმეთ ცეკვავენ და
აქლიათ რიტმიულობაც.

მეორე, პრიმა-ბალერინას საბენეფისოთ, დად-
გმული იქნა მშვენიერი ბალეტი „შენერაზადა“, სა-
დაც მოგვითხრობს სამაგალითოდ მოკვთა სულთან
შახ-რიაარის ცოლის, შენერაზადას როლი.

ბალეტი მიმდინარეობს, რომელიც აღმოსა-
ვლეთურ სულთანის, მრისხანე შახ-რიაარის ეკზოტი-
ურ სასახლეში, რომელიც ამა თუ იმ საშუალებებით

განცხადება

ა-კ. ფინანსთა სახალხო კომისარის რწმუნებუ-
ლი საქართველოში

ამით აცხადებს

საეკპო-სამრეწველო წარმოებათა პატრონების, სახელმწიფო ტრესტების და სინდიკატ-
ბის, დაწესებულებების და ორგანიზაციების, რომლებიც ვალდებული არიან გამოაქვე-
ყნონ თავიანთი ანგარიშები (საკრედიტო დაწესებულებები, სააქციონერო და შერეული
საზოგადოებრივი, კოოპერატივები და სხ.) და პირად სარეწავი საქმიანობის მქონე პირთა
(საბირფო მაკლერები, კომიზიონერები, ექსპედიტორები, ნოკრები და სხ.) საყურადღე-
ბოთ, რომ ა. კ. ცენტრალურ აღმასრულებელმა კომიტეტმა და კომისართა საბჭომ ა. წ.
ნ აპრილს გამოსცა დებრეტი სარეწავი გადასახადის შესახებ, რომლის ძალით შემოღებუ-
ლია საეკპო-სამრეწველო წარმოებათა და პირად საქმიანობის მქონე პირთა დაბეგრე-
ბითი სარეწავი გადასახადით, სარეწავი მოწოდების აღების სახით.

ამის გამო ყველა ზემოაღნიშნული საეკპო-სამრეწველო წარმოებანი, დაწესებულე-
ბები და პირნი ვალდებული არიან აიღონ რესპუბლიკის ხაზინიდან სარეწავი მოწოდ-
ებები მიმდინარე წლის პირველ ნახევრისათვის არა უგვიანეს 15 მაისისა. აღნიშნულ ვადის
შემდეგ იმ წარმოების მეპატრონეთ, დაწესებულებების და ორგანიზაციების და პირად საქმი-
ანობის მქონე პირთ, რომელთაც არ აღმოაჩნდება სათანადო სარეწავი მოწოდებები, რაი-
ონის ფინანსთა ინსპექტორები შეუდგენენ ოქმებს, რომლის ძალით დამნაშავენი იქნებიან
დაჯარიმებულნი მოწოდების ღირებულების

ათი ზომის კატეგორიით.

საეკპო-სამრეწველო წარმოებათა მეპატრონენი ვალდებული არიან ამავე ხნის გან-
მავლობაში წარმოადგინონ რაიონის ფინანსთა ინსპექტორებთან გადასახადთა ინსპექტორებ-
თან განცხადება 1923 წლის პირველ ნახევრისათვის 1922 წლის მეორე ნახევრის ბრუნვის
და მოგების შესახებ.

სახელმწიფო ტრესტები და სინდიკატები, საკრედიტო დაწესებულებები, სააქციონე-
რო და შერეულ საზოგადოებრივი და კოოპერატივები თავიანთ ანგარიშებს ადგენენ, კანო-
ნით დაწესებულ ვადაში, ფინანსსაკომის რწმუნებულის სამმართველოს პირდაპირ გადასა-
ხადთა ქვეგანყოფილებაში.

საქირო განმარტებები და განცხადებების ბლანკები დაინტერესებულ პირთ შეუძლი-
ათ მიიღონ რაიონის ფინანსთა ინსპექტორებისაგან; დაწესებულებები, საზოგადოებრივი,
კოოპერატივები და სხვა ანგარიშ ვალდებული წარმოებები მიმართავენ ა. კ. ფინანსსაკო-
მის რწმუნებულის სამმართველოს პირდაპირ გადასახადთა ქვეგანყოფილებაში.

ა. კ. ფინანსსაკომის რწმუნებული საქართველოში ბ. ბიბინიშვილი.

გადასახადთა განყოფილების მმართველის მოადგილე ბეზირგანიშვილი.

№ 324—1—1

რ. ს. შ. ს. რ.

რეზინოტექნიკის

ტფილისის განყოფილება.

ბითუაგთ და სალოგით პაჭრუკა

(ხოლოლაკის ქ. № 4. ტელ. 4—86).

სოლსო ბათილი

პ ა რ ტ ი ა

გრუსო-ავტო-მოტო-ველო-ეტლის მინებისა,
აგრეთვე ტექნიკური რეზინისა.

საწყობებში ყოველთვის დიდი რაოდენობით და სარჩევით არის ყოველნაირი რეზი-
ნის და აბეტსტის ნაწარმოები, რომლებსაც აწვადებენ ტრესტის ქარხნები.
სახელმწიფო დაწესებულებებს და კოოპერატივებს მიეცემათ
შეღავათი.

322 2—1

სოფილის ალგასრულებელი პოლიტატი ამით აცხადებს

დაინტერესებულ პირთა საყურადღებოთ,

რომ 1923 წ. 29 აპრილს დილის 10 საათზე აღმასკომის დარბაზში (№ 12)

დანიშნულია შეჯიკრება

აღმასკომისათვის 3000 კუბ. სან. მავარი ხარისხის შეშის დამზადებაზე ფრანკო-აღმასკომის
საწყობებში, შეშის ჩაბარება შეიძლება ნაწილობრივითაც.

განცხადების მოღება დაწვრილებითი პირობებით შეიძლება ა-წ. 29 აპრილამდე და-
ბეჭდილ პაქეტებში აღმასკომის კომინდანტის ოთახში № 22.

ყოველივე ცნობებს ამის შესახებ აქვს აღმასკომის კომინდანტისათვის.

პრეზიდენტი.
№ 323—5—2